

Methodologische herziening van de conjunctuurindicator, april 2009¹

De conjunctuurindicator is één van de meest waardevolle statistieken die de Bank maandelijks verspreidt. Zijn faam is te danken aan de betrouwbare wijze waarop hij sinds meerdere decennia maandelijks het verloop van de economische activiteit van het land weerspiegelt. Het belang van de indicator overschrijdt daarbij zelfs de landsgrenzen, vermits hij als een vooroplopende en nauwkeurige indicator van de economische groei in het eurogebied wordt beschouwd.

Sinds 1972 publiceert de Bank de resultaten van haar maandelijkse conjunctuurenquête bij de ondernemingen in de vorm van een conjunctuurindicator. Om de kwaliteit van de conjunctuurindicator te vrijwaren werd zijn berekeningswijze meermaals herzien, de laatste keer in 1990. De Bank oordeelde dat het thans wenselijk was deze methodologie te herzien.

Deze herziening drong zich gaandeweg op door de uitbreiding van de enquête in 1994 naar de dienstverlening aan bedrijven, waarvan de resultaten tot vóór deze methodologische wijziging niet werden opgenomen in de conjunctuurindicator. Daarnaast liet de conjunctuurindicator in het recente verleden enkele ongewenste korte-termijnschommelingen optekenen. Beoogd werd de indicator te optimaliseren in functie van zijn correlatie met de bbp-groei, zijn korte-termijnvolatiliteit en zijn vooroplopend gedrag met aandacht voor het grote gewicht van de diensten binnen de Belgische economie, waardoor de indicator een breder beeld zou geven van de economische activiteit.

De methodologische wijzigingen zijn beperkt en hebben enkel betrekking op het berekenen van de synthetische curves per bedrijfstak en de algemene conjunctuurindicator:

- Terwijl in de methodologie van 1990 de synthetische curves per bedrijfstak werden berekend als een gemiddelde van alle vragen, met uitzondering van hoofdzakelijk de vragen omtrent de prijzen, worden in de nieuwe synthetische curves een kleiner aantal vragen opgenomen, dat schommelt tussen de drie tot vier vragen naargelang de bedrijfstak:
 - Voor de verwerkende nijverheid: beoordeling gezamenlijke orderpositie, beoordeling voorraden afgewerkte producten², vooruitzichten werkgelegenheid, vooruitzichten vraag;
 - Voor de handel: vooruitzichten vraag, vooruitzichten bestellingen, vooruitzichten werkgelegenheid;

¹ Een meer uitgebreide beschrijving van de methodologie wordt opgenomen in het Economisch Tijdschrift van de Bank in juni 2009.

² Voorzien van een minteken, gegeven het negatieve verband met de conjuncturele situatie.

- Voor de bouw: verloop orderbestand, verloop ingeschakeld materieel, beoordeling orderbestand, vooruitzichten vraag;
 - Voor de dienstverlening aan bedrijven³: beoordeling activiteit, vooruitzichten activiteit, vooruitzichten algemene vraag.
- De synthetische curve van de dienstverlening aan bedrijven werd geïntegreerd in de algemene conjunctuurindicator door een herziening van de gewichten die aan de verschillende bedrijfstakken worden toegekend. Terwijl de vorige indicator werd berekend als een gewogen gemiddelde van de synthetische curve in de verwerkende nijverheid (70 pct.), de handel (15 pct.) en de bouw (15 pct.), werden deze gewichten herzien tot 65 pct. voor de verwerkende nijverheid, 15 pct. voor de bouw, 5 pct. voor de handel en 15 pct. voor de dienstverlening aan bedrijven.

Door deze methodologische wijzigingen is de kwaliteit van de conjunctuurindicator toegenomen: de correlatie van de indicator met de bbp-groei werd licht verhoogd, zijn voorlopig gedrag werd behouden en de ongewenste korte-termijnvolatiliteit werd aanzienlijk teruggedrongen. De maand-op-maand bewegingen van de bruto-indicator zijn aldus een stuk informatiever geworden omtrent de conjunctuurtrend: ***terwijl de bruto-indicator voorheen in 61 pct. van de gevallen een juist conjunctuursignaal gaf, is dit percentage voor de nieuwe indicator opgelopen tot 76 pct.***⁴

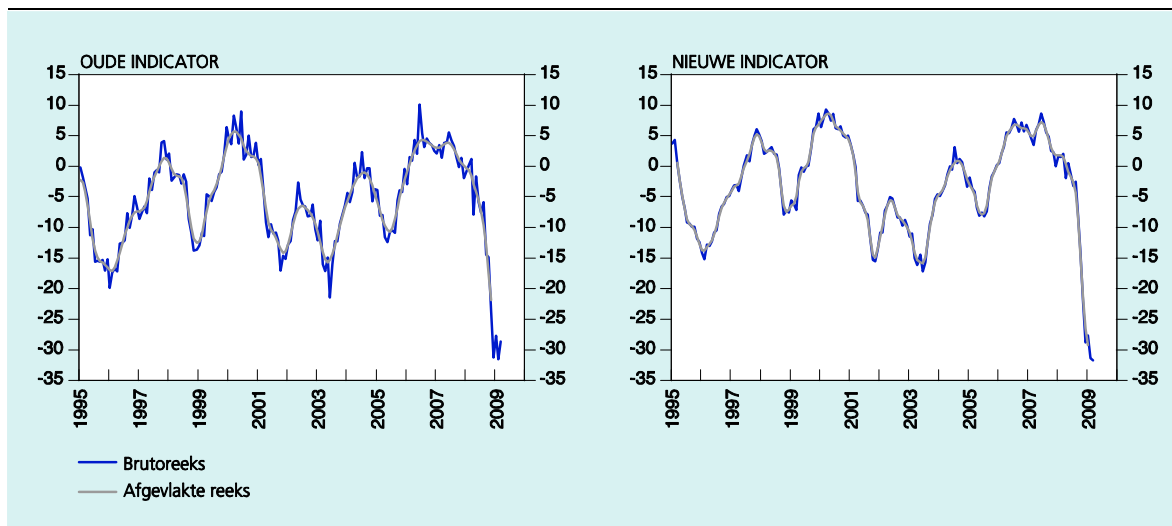
Als gevolg van de verminderde korte-termijnvolatiliteit van de bruto-indicator kon de afvlakkingsprocedure van de algemene indicator minder zwaar worden gemaakt, waardoor de publicatieachterstand van de afgevlakte algemene conjunctuurindicator, die de fundamentele conjunctuurtrend weerspiegelt, werd teruggedrongen van vier tot twee maanden.

De vernieuwde conjunctuurindicator wordt maandelijks beschikbaar gesteld via de website van de Bank. Hoewel de eerste betrouwbare resultaten van de enquête bij de diensten dateren vanaf 1995, blijft de algemene indicator beschikbaar vanaf 1980. Tussen 1980 en 1995 werd de nieuwe indicator berekend zonder de diensten gebruik makend van de oude gewichtenstructuur. Voorts blijven de verschillende deelvragen uit de enquête, die omwille van hun statistische eigenschappen niet langer allemaal deel uitmaken van de conjunctuurindicator, wel opgenomen in het maandelijks persbericht.

³ Bovendien wordt in diensten-bedrijfstak bij de berekening van het balansresultaat per vraag voortaan een vergelijkbare wegingsmethode van de individuele antwoorden toegepast als in de overige bedrijfstakken.

⁴ Aantal gevallen sinds 1995 waarin het teken van de maand-op-maand variatie van de brutoreeks overeenstemt met het teken van de maand-op-maand variatie van de afgevlakte reeks.

Vergelijking tussen de nieuwe en oude algemene conjunctuurindicator (januari 1995 - maart 2009)

Bron: NBB.

Synthetische curves: statistische eigenschappen (1996-2008)

	Correlatie met de bbp-groei in België ¹		Variantie afgevlakte reeks / variantie brutoreeks ²		"Lead" (+) / "Lag" (-) t.o.v. de bbp-groei in België ³	
	Oud	Nieuw	Oud	Nieuw	Oud	Nieuw
Verwerkende nijverheid	0,83	0,83	0,79	0,89	0	0
Handel	0,53	0,57	0,68	0,79	0	0
Bouw	0,61	0,67	0,86	0,90	-1	0
Dienstverlening aan bedrijven	0,72	0,72	0,88	0,93	0	0
Algemene conjunctuurindicator	0,82	0,84	0,83	0,91	0	0

Bron: NBB,

¹ Correlatie tussen het niveau van de brutoreeks en de jaar-op-jaar groei van het bbp (kwartaalgegevens).

² Verhouding tussen de variantie van de afgevlakte reeks en de variantie van de brutoreeks. Hoe groter deze verhouding, hoe kleiner de korte-termijnvolatiliteit van de brutoreeks. Om de resultaten vergelijkbaar te houden, werd deze maatstaf berekend op basis van de oude afvlakingsmethode.

³ Aantal maanden dat de brutoreeks vooroploopt (+) of achteroploopt (-) t.o.v. de jaar-op-jaar groei van het bbp. Afgeleid uit het moment waarop de cross-correlatie tussen de indicator en de jaar-op-jaar groei van het bbp een maximum bereikt (maandobservaties bbp-groei bekomen via lineaire interpolatie).